

TI-Nspire tutuksi lukiolaiselle – Osa 7: Taulukot ja tilastot

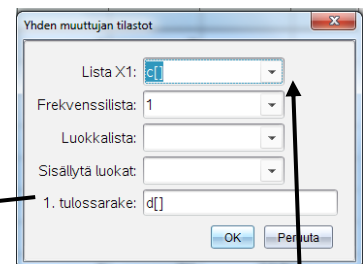
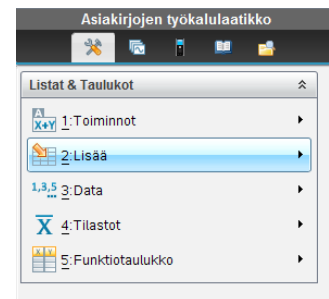
- Osaan syöttää arvoja taulukkoon ja nimetä sarakkeen
- Osaan hyödyntää Yhtälöriiviä koko sarakkeen laskutoimituksiin
- Osaan viitata muihin soluihin ja suorittaa laskutoimituksia
- Osaan hyödyntää tilastomatematiikan komentoja – esimerkiksi summa, keskiarvo, keskihajonta
- Osaan piirtää taulukon tiedoista kuvaajan ja sovittaa pistejoukkoon soveltuvan käyrän

1. Harjoitus – Tilastolliset tunnusluvut

- Avaa Uusi asiakirja tietokonesivukoossa
Valitse: **Lisää - Listat ja taulukot**
- Syötä alla olevat arvot Arvosana- ja Frekvenssi-sarakkeille
- Valitse työkaluvalikosta **Tilastot – Tilastolliset laskut – Yhden muuttujan tilastot**
- Listojen lukumäärä saa olla yksi
- Listaksi X1 valitaan Arvosana ja Frekvenssilistaksi Frekvenssi ja hyväksytään valinnat, jolloin saadaan tunnusluvut näkyviin ehdotettuun kenttään.

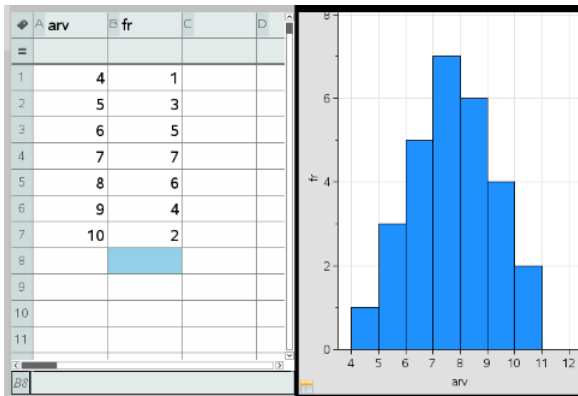
A	arvos...	B	frekve...	C	D	E	F	G	H
=							=OneVar(		
1		4	2			Otsikko	Yhden m..		
2		5	4			\bar{x}	7.08696		
3		6	7			Σx	326.		
4		7	15			Σx^2	2392.		
5		8	12			$s_x := s_n \dots$	1.34703		
6		9	5			$\sigma_x := \sigma_n \dots$	1.33231		
7		10	1			n	46.		
8						MinX	4.		
9						$Q_1 X$	6.		
10						MedianX...	7.		
11						$Q_3 X$	8.		

F1 ="Yhden muuttujan tilastot"

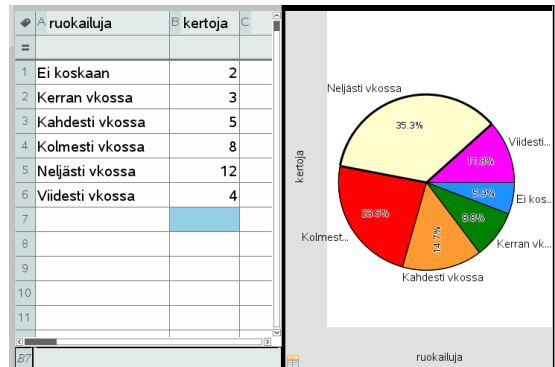
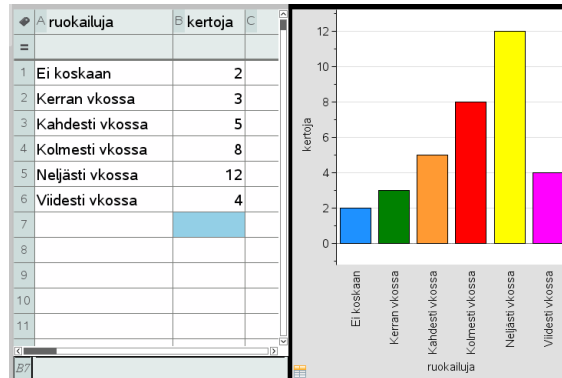
Lista X1:een valitaan
Arvosana ja
Frekvenssilistaan
Frekvenssi

- Aineistosta voi myös piirtää toiseen ikkunaan (Lisää **Data ja tilastot** valinnan kautta) kuvaajan esim. pylväsdiagrammin.

Syötä aineisto uuden asiakirjan Listat&Taulukot-ikkunaan. Jaa näyttö kahtia ja tee uudesta ikkunasta Data&Tilastot-muotoinen. Vaaka-akselille valitse hiiren oikealla kohta 2 (Valitse muuttuja x yhteenvetolistalta) ja muuttujista "arv". Pylväsdiagrammi syntyy itsestään.

g) Sektoridiagrammin piirto

Tee uuteen asiakirjaan oheinen aineisto. Laita Ruokailuja-muuttujan arvot lainausmerkkeihin ("Ei koskaan"). Jaan näyttö kahtia ja tee ensin pylväsdiagrammi ja vaihda sitten Kuvaajan tyyppi-työkalusta kuvaajaksi Sektoridiagrammi. Prosenttiarvot saa hiiren oikealla näkyviin.

2. Aritmeettisen lukujono

- a) Syötä ensin luvut 1 ja 2, jonka jälkeen voit nopeuttaa arvojen syöttöä ottamalla hiirellä kiinni solun 2 oikeasta alakulmasta, jolloin kursori muuttuu ristiksi. Hiiren painiketta pohjassa pitäen vedä aina jäseneen 10 asti, jolloin ohjelma automaattisesti täyttää taulukon solut.
- b) Arvo sarakkeeseen syötä 1. jäseneksi 3, toiseen kenttään kirjoitetaan lauseke, jonka avulla seuraavien jäsenten arvo lasketaan ja kopioidaan kaava muihin kenttiin a-kohdan toiminnolla.

	A jäsen	B arvo	C	D
=				
1	1	3		
2	2	7		
3	3	11		
4	4	15		
5	5	19 yhteensä		
6	6	23	210	
7	7	27 tai toisin		
8	8	31	210	
9	9	35		
10	10	39		
11				
C7	tai toisin			

A jäsen	B arvo	C
=		
1	1	
2	2	
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
B2	=b1+4	

$$\frac{b1+b10}{2} \cdot 10$$
$$=sum(arvo)$$

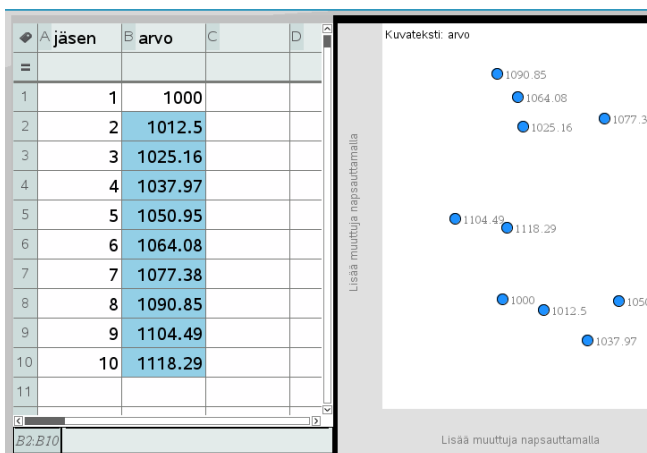
- c) Kymmenen jäsenen summan kaava kirjoitetaan tyhjiin kenttään. Se voidaan tehdä kahdella eri tavalla. Jälkimmäinen Työkalut: **Data – Listamatematiikka - Elementtien summa**

3. Geometrinen lukujono

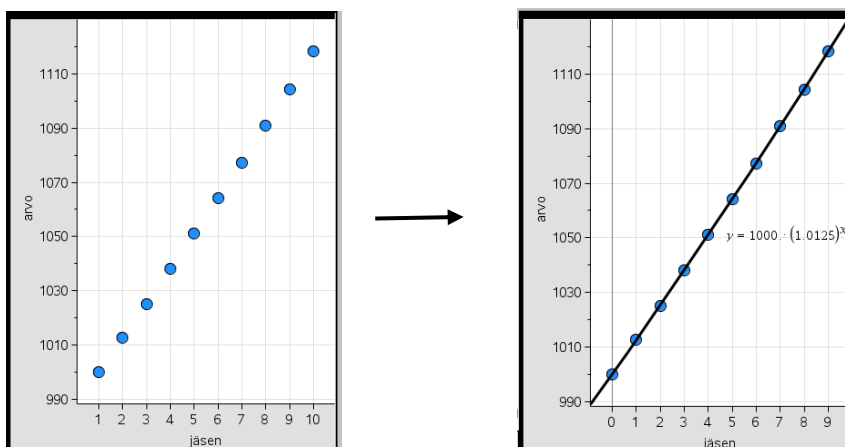
- a) Syötä edellä opitulla tavalla seuraavat arvot uuteen asiakirjaan. Sääntö jäsenten välillä on se, että seuraava jäsen on aina 1,25 % suurempi.

A	jäsen	B	arvo	C
1	1		1000	
2	2	=1.0125*B1	1012.5	
3	3		1025.16	
4	4		1037.97	
5	5		1050.95	
6	6		1064.08	
7	7		1077.38	
8	8		1090.85	
9	9		1104.49	
10	10		1118.29	

- b) Havainnollistetaan lukujonoa jakamalla näyttö kahtia ja Lisää-valikosta otetaan Data ja Tilastot-valinta. Valitaan vaak akselille Jäsen ja pysty akselille Arvo muuttujiksi.

- c) Jäsenten välinen riippuvuus on eksponentiaalinen. Sovitetaan kuvaaja pisteiden kautta komennolla **Analysoi – Regressio – Näytä eksponentiaalinen**

4. Taulukossa laskeminen

- Ota uusi sivu ja Lisää Listat ja taulukot
- Syötä sarakkeen otsikoksi Luku ja anna kaksi ensimmäistä arvoa -2, -1 ja lisää vetokahvan avulla lukuja kuvan mukaisesti. Lisää vielä kuvan mukaiset murtoluvut.

	A luku	B	C	D
3	0			
4	1			
5	2			
6	3			
7	4			
8	5			
9	–			
10	1/2			
11	1/4			
12	1/8			
13				

- Kirjoita B-sarakkeen otsikoksi Neliö ja sen alapuoliseen soluun kaava =luku^2
⇒ **Sarakkeeseen tulee heti kaikkien A-sarakkeessa olleiden lukujen neliöt.**

	A luku	B neliö	C	D
3	0	0		
4	1	1		
5	2	4		
6	3	9		
7	4	16		
8	5	25		
9	–	–		
10	1/2	1/4		
11	1/4	1/16		
12	1/8	1/64		
13				

neliö:=luku²